Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го СЕРПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 13, 1985 No. 153. VOL. XCII

НОВА „ЛАСТІВКА" З АВСТРАЛІЇ

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. К.). — У Мельборні, Австралія у видавництві „Ластівка" появився альманах „Новий Обрій" ч. 7 під редакцією Дмитра Чуба і з друкарні Миколи Цюрака в Аделяїді.

Альманах відзначує 35 років праці і життя Літературно-мистецького Клюбу ім. Василя Симоненка в Австралії (1949-1984) і вийшов частинно за допомогою фонду Любомира Склепковича.

Збірник, із гарною кольоровою обкладинкою Люби Кириленко, має 255 сторінок і вміщає багатий та цікавий матеріял, статтей, поезій, літературних оповідань, спогадів, хроніки. На особливу увагу заслуговує творчість молодих авторів — учасників щорічних літературних конкурсів, для молоді, що їх влаштовує Літературно - Мистецький клюб ім. Василя Симоненка в Мельборні, а душею яких є голова клюбу і редактор альманахів Дмитро Нитченко-Чуб, відомий педагог, літературознавець і письменник.

Саме в тому році припадає 80-річчя з дня народження Д. Чуба і з цього приводу на кінці альманаху находимо слово про ювілята пера Миколи Цюрака, поезії присвячені тим роковинам Зої Когут і Клави Рошко, нарис Пилипа Вакуленка і ряд привітань ювілятові.

На початку альманаху находимо мало відоме оповідання Василя Симоненка з приводу 50 років з дня народження і 10 років з дня смерти п. н. „Однорукий лісник", як також зворушливий останній лист В.Симоненка до „товаришів і старших друзів" з дня 12 грудня 1963 року, писаний на кілька хвилин перед смертю, в якому він просить заопікуватися його матір'ю і гарантувати їй принайменше мінімальну платню, щоб охоронити її перед голодовою смертю.

Збірник має численні фотознімки, що їх підготовив до друку І. Святківський, а які здебільша відзеркалюють рухливе літературно-мистецьке українське життя у далекій Австралії. „Новий обрій" ч. 7 друковані на гарному папері частинно дрібним друком, правдоподібно для заощадження місця.

„Новий обрій", як і попередні альманахи, дає не лише літературний матеріял, але також оцінку мистецького українського життя в Австралії з оглядом праць малярів, артистів сцени, співаків, та музиків, так старшого покоління, як і зовсім молодих талантів, що саме починають пробувати свої сили.

Поміж багатющим числом поміщених у збірнику поезій знаходимо чотири поезії англійською мовою пера І. Романовського.

Для нашого читача з терену ЗСА чи Канади цікаво буде переглянути поданий на одній сторінці короткий стан українського шкільництва в Австралії, з якого довідуємося, що на тому терені рацює зараз 18 шкіл в яких навчається 1,003 учнів. Число учнів зменшилося між 1978 і 1984 роками на 121. Читаємо, що там, як в інших місцях нашого поселення, головною проблемою є те, що кожного року зростає число дітей з малим знанням української мови, в наслідок мішаних подруж.

Успіхом української громади можна уважати створення двох лекторатів української мови, а це при університеті в Мельборні, та Сиднеї, де молодь може після матури продовжати свої студії українознавства.

Р. Реґен підписав закон про іноземну допомогу

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен підписав у четвер, 8-го серпня, законопроєкт про іноземну допомогу, прийнятий недавно Конґресом.

„Я особливо задоволений, що Конґрес одобрив допомогу нікараґуанським борцям за свободу, скасував „поправку Кларка" і висказався за допомогу Філіппінам і Ґватемалі", — сказав Р. Реґен.

Президент висловив, однак, розчарування, що розміри допомоги деяким країнам недостатні. Він обіцяв спробувати полагодити свої розходження з Конґресом щодо цього у найближчі місяці.

Один з репортерів запитав Президента, чи правдива інформація газети „Ню Йорк Таймс" про те, що один „член Ради крайової безпеки допомагає партизанам Нікараґуа, порушуючи тим самим існуючі закони". „Ваше запитання — пастка, — відповів Реґен. — Ми не порушуємо ніяких законів".

Як відомо, Сенат, де більшість належить республіканцям, зразу прийняв резолюцію про надання допомоги борцям за свободу Нікараґуа. Але Палата Репрезентантів, де переважають демократи, мусіла двічі обговорювати це питання. Спочатку конґресмени відкинули прохання Президента про надання допомоги антикомуністичним партизанам. Але після того, як лідер сандіністів Даніель Ортеґа відправився з поклоном до Москви, Палата Репрезентантів повернулася до обговорення цього питання і проголосувала за надання матеріяльної, правда невійськової, допомоги партизанам.

Після дев'ятирічної боротьби з конґресменами-лібералами Палата Репрезентантів скасувала „поправку Кларка", прийняту в 1976 році, згідно з якою ЗСА не мали права надавати допомогу антикомуністичним повстанцям Анґолі, де господарювали і далі господарюють, як у себе на „острові Свободи", кубинські вояки.

Відбувся концерт із творів Д. Бортнянського

Торонто, Канада (М.М.). — В неділю, 28-го липня, в Р. Томсон Голл у Торонто в Канаді, відбувся концерт присвячений творам визначного українського композитора XУIII — XIX ст. Дмитра Бортнянського. Спонзором цього концерту була Фундація 1000-ліття Хрищення України, з осідком у Торонто, заінкорпорована в суді під офіційною назвою „Юкрейнієн Міленіум Фаундейшен".

Хор цієї Фундації мішаний, складається з 45-ти співаків, третина з яких не українці. Переважають серед них люди з музичною освітою та виконавчим досвідом. Диригентом хору є один із колишніх диригентів Київської Опери Володимир Колесник, який на протязі всього тільки 4-ох тижнів потрапив звести громадку дібраних ним співаків у повновартісну „капеллю", яка у виконанні деяких псальмів сягнула верхів співочого мистецтва, що викликувало цілком оправданий ентузіязм і вдячні оплески вщерть заповнивших залю слухачів.

Слід згадати, що, як мені здається, диригент давав часом „своїх голосів звучання жіночої частини хору. Відчувалося, що заля має якісь клопоти з акустикою. Та, поминаючи все, концерт хору під орудою маестра В. Колесника, був визначною культурною подією в житті не лише української громади Канади і північносхідньої частини ЗСА, але і в житті всіх культурних канадців. Треба лише зачекати на реакцію музичних критиків канадських часописів. Треба знати, що торонтонські музичні критики не долюблюють українців. Дехто з них дякував за запрошення на концерт, але викрутився тим, що тепер вакаційний час, з якого і він хоче скористати.

На концерті були присутні Блаженніший Митрополит Мстислав та Владика Ісидор Борецький. Останній з кількома своїми священиками та чималою громадкою монахинь.

18 із 35 знайдених у Бібліотеці Королівського Музею в Лондоні партитур духовних концертів Д. Бортнянського були записані на магнітофонну стрічку і грамзапис перед самим концертом хору, що відбувся 28 липня у Торонто. Запис відбувся у величній римо-католицькій церкві Пресвятої Діви в Ґвелф, Онт., відомій з своєї знаменитої акустики. З цієї церкви користають для запису своєї творчости симфонічної оркестри, хорові ансамблі та окремі співаки і музиканти.

Конґресмени підтримують терористів

Вашінгтон. — Понад 20 членів Конгресу, в тому числі сенатори-демократи Едвард Кеннеді і Ґері Гарт, підписали у 1984 і 1985 роках заяви, листи і петиції, які позитивно характеризують іранську крайову раду спротиву — антиамериканську терористичну організацію.

Прізвища 22-ох членів Палати Репрезентантів появилися 28-го липня в рекламі крайової ради спротиву, що зайняла цілу сторінку в газеті „Ню Йорк Таймс". За даними Державного департаменту, ця організація і особисто її лідер Масуд Раджаві несе відповідальність за захоплення в 1979 році в Теґрані 52-ох американських закладників, які чекали звільнення 444 дні.

За словами асистента державного секретаря в справах Близького Сходу і Південної Азії Річарда Мирфі, крайова рада спротиву була головним противником іранського шаха. Вона більш відкрито, ніж будь-яке інше іранське угрупування, виступала за терористичну діяльність проти ЗСА і країн Заходу. „Вони вбили в Ірані принаймні шість американців", — сказав Р. Мирфі.

Коли конґресменам пояснили, якого роду організацію вони захищають, всі як один висловили здивування. Член Палати Репрезентантів демократ Мервін Дімаллі сказав, що його попросили поставити свій підпис „гарно одягнені іранські студенти, які чудово володіють англійською мовою".

Один з асистентів Е. Кеннеді сказав репортерам, що сенатор підписав листа 27-го червня 1984 року в підтримку цієї групи, бо був введений в оману. Це була помилка, — сказав асистент сенатора. — Наступного разу ми повинні бути уважнішими, коли до нас звернуться з проханням підписати ту чи іншу петицію".

Нема, розуміється, жадних сумнівів у тому, що Кеннеді, Гарт та інші американські законодавці, які підтримували крайову раду спротиву, не мали поняття про справжнє обличчя цієї організації. Але всі вони за звичкою підтримують всілякі „революційні" і „визвольні" організації. В даному випадку звичка їх підвела.

Менор коледж ще приймає студентів

Дженкінтавн, Па. — Реєстрація на осінній семестр в Менор Джуніор коледжі продовжуватиметься до п'ятниці, 23-го серпня ц.р. Реєстрація на вечірні курси триватиме тільки один день а саме 10-го вересня ц.р. від год. 6-ої до 8-ої вечора.

Денні курси осіннього семестра починаються 3-го вересня, а вечірні курси починаються 18-го вересня. Реєструватися можна в Академічному будинку на кемпусі Менор Джуніор коледжу, при вулиці Факс Чейс і Форрест авеню.

За дальшими інформаціями і брошуркою курсів на 1985 рік слід звертатись на число: (215) 884-2216 або (215) 884-2218/2219.

ПРЕЗИДЕНТ Р. РЕҐЕН ЗАСТАНОВЛЯТИМЕТЬСЯ НАД ПРОГРАМОЮ ЗУСТРІЧІ

Санта Барбара, Каліф. — Президент Роналд Реґен, використовуючи свої 23-денні вакації, які він проводитиме на своєму каліфорнійському ренчі, чи як кажуть журналісти, „у другому Білому Домі", застановлятиметься над програмою конференції на вершинах, тобто його зустрічі в листопаді цього року із совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим, генеральним секретарем ЦК КПСС. Деякі точки у програмі коротко обговорили державний секретар Джордж Шулц і міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе під час їхньої зустрічі в Гельсінках, але багато справ треба ще буде узглядніти до часу зустрічі. Припускають, що з цією метою до ЗСА прибуде Е. Шеварднадзе і відбуде тут зустрічі з президентом Р. Реґеном, Дж. Шулцом і багатьма іншими офіційними речниками, які мають безпосереднє відношення до підготови конференції.

Президент прибув на свою фарму 11-го серпня ц.р., а разом з ними прибули деякі найближчі дорадники, а деякі приїжджатимуть час-від-часу, якщо зайде конечна потреба. В основному Президент повинин відпочивати після тяжкої операції на рекомендацію лікарів, хоч, як заявив кореспондентам заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс, Р. Реґен не завжди дотримується порад лікарів. Лікарі дораджували Президентові оминати сонця і взагалі змінити триб свого життя, принайменше у першому році пооопераційної діяльности.

На запитання кореспондентів Л. Спікс заявив, що президент Р. Реґен дуже серйозно трактує свою зустріч з М. Ґорбачовим, і тому готуватиметься до неї дуже докладно з допомогою своїх дорадників і членів кабінету.

Переходячи до інших справ, Спікс заявив, що Адміністрація не мінятиме своєї політики у відношенні до Південної Африканської Республіки, навіть тоді, якщо Конґрес проголосує за накладенням економічних санкцій проти чого противиться Президент.

Підписали угоду про створення без'ядерної зони

Раротонґа, Острови Кука. — Тут закінчилася конференція 13 країн, розміщених у південній частині Тихого океану. Лідери восьмох держав підписали угоду про оголошення території своїх країн без'ядерною зоною.

Країни, які підписали угоду, зобов'язалися відмовитися від виробництва, випробувань і розміщення ядерної зброї та заборонити іншим країнам скидати відходи ядерного виробництва в тихоокеанські води. Угоду підписали Австралія, Нова Зеляндія, Західня Самоа, Тувалу, Ніве, Фіджі, Острови Кука і Кірібаті. Вважають, що інші країни реґіону — Тонда, Папуа — Нова Ґвінея, Ванавту, Наурі і Соломонові острови приєднаються до неї пізніше.

Угода перетворює у „вільну від ядерної зброї зону" величезний район Тихого океану, що простягається на південь від екватора від Австралії до Південної Америки.

З приводу підписання угоди на пресовій конференції виступив прем'єр-міністер Нової Зеляндії Дейвид Ленг. Будучи ініціятором угоди, він висловив задоволення, що до Нової Зеляндії приєдналися інші країни південної чатини Тихого океану. Він також сказав, що угода буде переслана урядам Великобританії, ЗСА та Франції, які володіють або здійснюють опіку над багатьма островами в Тихому океані. Для них виконання угоди не обов'язкове, але Д. Ленг висловив надію, що вони одобрять її і будуть виконувати.

В угоді нічого не сказано про заходження в порти країн, які підписали її, кораблів з нуклеарною зброєю на покладі. Нова Зеляндія, як відомо, це забороняє. Ленг настоював на включення в угоду пункту про заборону кораблям з нуклеарною зброєю на покладі заходити в порти країн „без'ядерної зони", але ця пропозиція не була прийнята.

У ПРИСВЯТІ В. ІВАСЮКОВІ

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. К.). — Алекс вже не вперше є гостем нашої редакції та ми вітаємося з ним, як зі старим добрим знайомим.

Тим разом він відвідав „Свободу" з приводу появи першої його платівки, яку він нам і показує та вияснює її генезу.

Платівка присвячена покійному, легендарному вже творцеві української легкої естрадної музики Володимирові Івасюкові, а на обкладинці платівки його портрет. Алекс — сам співак пісенькар має особливий сантимент до В. Івасюка, як і більшість молодих виконавців українських пісень. Тому саме посвятив йому свою першу на терені Північної Америки платівку, а частина доходу з неї призначена виконавцем на фонд імені В. Івасюка для молодих українців, що студіюють музику.

Платівку випустило підприємство „Ля мер" в Рочестері, продукція Біла Гаврищука, а аранжеровку до неї підготовив Рон Когут з Торонто, який відомий з провадження музичного ансамблю „Буря".

Саме завдяки аранжеровці Р. Когута, виконання пісень В. Івасюка на цій платівці відбігає сильно від прийнятої форми та іде в акорд із модерним способом передавання пісень, є в сучасному стилі, який молоді слухачі напевно привітають, скоріше як старші-консервативні.

На платівці награні такі широко відомі пісні як „Червона рута", „Лиш раз цвіте любов", „Два перстені", „Пісня буде поміж нас" та інші, менше популярні. Між ними знаходиться одна, під назвою „Ти", яка не належить В. Івасюкові, а була скомпонована Гамою Скупинським. Через помилку, того не відмічено на обкладинці платівки та Алексові з того приводу незвичайно неприємно, що він і висловив під час відвідин в редакції, з гарячим проханням цю неприємну помилку відмітити.

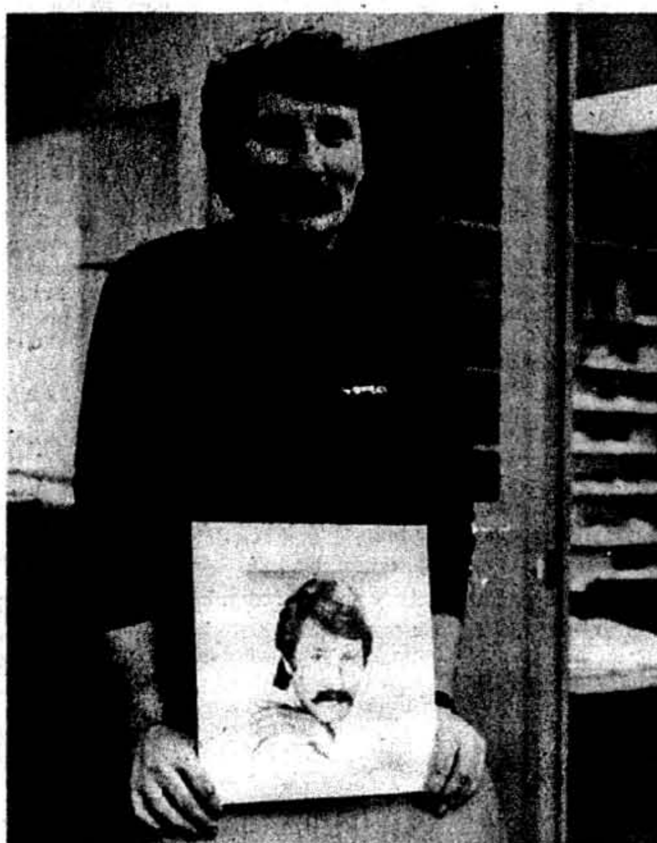

Алекс під час відвідин у „Свободі".

З приводу випущення платівки Алекса відбувся в Торонто окремий вечір поєднаний з концертом в дні 25-го травня 1985 року.

Про цей концерт, який мав великий успіх, як теж виступ у Детройті на бенкеті Української Кредитівки і концертовий вечір у Рочестері, розповідає нам наш молодий співак.

Він, як бачимо зачинає щораз більше набувати популярність своїми концертами легкої музики серед нашої спільноти і ми радіємо разом з ним, що він здобуває собі ім'я та вкінці здається вже остаточно переборов перший етап запізнання з українською громадою, яка спершу чомусь ставила під сумнів його українське походження.

Алекс, як відомо, мав вже дуже успішний виступ на Союзівці і в цьому літньому сезоні знову буде співати в часі довгого кінця тижня на День Праці.

Вміжначі, розповідає нам він виїжджає на турне по ЗСА з ансамблем „Бурія" з Торонто і балетом „Київські вечори". В серпні має мати також концерт для української публіки у Вашінгтоні.

Осінню плянує турне по Австралії і вже тепер призадумується над випуском другої платівки з українськими піснями-романсами, які перестали бути тепер популярні серед української молоді.

Але друга платівка залежить також від успіху першої, що її він нам з гордістю показує.

Сподіємося, що її скоро розкуплять, тим більше, що дохід призначений на таку благородну ціль. Цим зумовлена її ціна 11 долярів. Замовити її можна в Рочестері у „La Mer Company" 111 Huntington Park, Rochester, N.Y. 14621.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

Іст Медов, Н. Й. — Український вечір тут в Айзенгавер парку відбудеться в суботу, 24-го серпня ц.р. в год. 8-ій вечором. В програмі виступить танцювальний ансамбль СУМА „Україна" з Чикаго. Вступ на цю програму є вільний. Проситься принести зі собою крісла або коц. Спонзорами етнічних вечорів є Юврапієн америкен банк і Бюро парків та розваги повіту Нассо.

В СВІТІ

В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ загинуло у заворушеннях 20 людей в околиці міста Дурбан. Число поранених не є публічно відоме, але одна із місцевих лікарень повідомила, що поранені постійно напливають. Тим разом десутички дійшло не з поліцією, але поміж членами племени Зулю і індійцями, що там поселені.

У ВІДНІ ВІДБУВАЮТЬСЯ тайні розмови поміж представниками Уряду ЗСА і членами Уряду ПАР на тему останніх подій в Південній Африці та можливості їх позитивної розв'язки. В розмовах бере участь Роберт МекФерлейн, дорадник в справах Крайової безпеки в ЗСА і міністер закордонних справ Південної Африки, Рілоф Бота. В американській делеґації бере також участь Честер Крокер, асистент державного секретаря для справ Африки. Досі тримають в тайні зміст розмови.

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ західних дипломатів і журналістів в Гондурас, повстанці в Нікараґуа приготовляються до нової офензиви проти прокомуністичного уряду діставши нові великі кількості зброї в останніх місяцях.

НАРАДА АРАБСЬКИХ провідників, що відбувається в Марокко була продовжена до п'ятниці 9-го серпня ц.р. на те, щоб таки переконати ПВО до провадження переговорів із Ізраїлем в надії здобуття підстав до мирних умов сприйнятливих для обох сторін.

В МОСКВІ ЗАДЕРЖАЛИ на кілька годин репортера відомої американської газети „Крістіян Саєнс Монітор", коли він повертався до СССР з Фінляндії. Агенти КҐБ відобрали йому його записки.

ДВІ ЛІВІ ГРУПИ У Західній Німеччині беруть на своє конто кинення бомби в американській базі біля Франкфурту що вбила двох людей, а 20 поранила. Німецькі урядові чинники уважають, однак, що виконавцями того нового терористичного акту були члени т. зв. „Червоної Армії", якої творцями були Андреас Баадер і Ульріке Майнгоф. Вони обидвоє закінчили самогубством у німецькій тюрмі.

У 40-РІЧЧЯ АТОМОВОЇ атаки на місто Наґасакі, мешканці іншого японського міста Кокура згадують про те, що припадок врятував їх від смерти та знищення. Американські бомбовики, що в дні 9-го серпня 1945 року мали наказ кинути другу бомбу на японський індустріяльний центр, летіли понад містом Кокура, але рішили не кинути там бомби, тому що місто було покрите мрякою.

В МІСЯЦІ ЛИПНІ СОВЄТСЬКИЙ уряд випустив на захід 174 жидів. Це є найбільше число еміґрантів із СССР від 1982 року. У перших п'яти місяцях того року виеміґрувало із СССР 675 людей, як подає Міжнародний Комітет Еміґрації.

ЕВРОПУ НАВІСТИЛИ сильні дощеві бурії, а також сніговії, що в місяці серпні є рідкістю. Найбільше потерпіла Австрія і Західня Німеччина. В Австрії нараховують десять убитих, а також багато школи спричиненої вітрами і дощем. З приводу дощів прибрали сильно ріки, особливо Дунай і довколишнє населення мусіло тікати із своїх хат. В Альпах поліція замкнула для переїзду ряд гірських доріг, які покриті намулом і водою. Непересічно бурхливе було також Середземне море, а хвилі позаливали береги до глибини 800 ярдів.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Америки Ричард Ніксон мав малі комплікації після операції, яку він мав минулого тижня. Р. Ніксонові вирізали наріст за вухом, який мав в собі рака. Помічник Ніксона Джан Дейлор заявив, що лікар колишнього президента наказав йому бути в хаті й відпочивати, не робити тяжкої праці і приходити до нього щоранку на оглядини.

АНІ ВЛАСНИКИ КЛЮБІВ, ані грачі справді не погодилися тентативно на закінчення бейзболового страйку. Репрезентанти обох сторін заявили, що особи які вели переговори дуже спішились, щоб якнайскорше покінчити зі страйком, бо боялись, щоб страйк не розтягнувся на довший час, як це було в 1981 році.

БАГАТО ОСІБ, ЯКІ були пошкоджені в результаті випадків з п'яними водіями, судять тепер ресторани, бари і інші установи, які продавали тим водіям алькоголь. 37 стейтів в Америці ввели в себе закон, який каже, що коли водій когось заб'є або покалічить, то він або його родина мають право судити власника склепу, в якім куплено алькоголь.

УРЯД НАКАЗАВ МАРШАЛАМ, бути присутніми на літаках до Европи і інших країн. Причиною цього рішення є заходи, щоб запобігти перехоплюванню літаків терористами в майбутньому. Летунська індустрія виявила, що маршали, які будуть на літаках, будуть одягнені по цивільному, щоби не звертати на себе уваги і будуть присутні на таких міжнародних летах, які є в найбільшій небезпеці та можуть бути захоплені терористами.

МІЖПРОСТІРНИЙ КОРАБЕЛЬ „Челленджер" закінчив свою подорож з великим успіхом, а тепер астронавти готуються на подорож у міжпростірному кораблі „Дискавері", який вилітатиме 24-го серпня, щоб рятувати недіючі сателіти. Урядовці виявили, що заки корабель „Дискавері" відлетить, агенти будуть уважно провіряти усі мотори, щоб не було жадних проблем перед його відлетом.

УРЯД ПРОСЛІДИВ, ЩО є менше бідних в Америці, як було кілька років тому. Показалось, що причиною цього зменшення є те, що президент Роналд Реґен має кращі ідеї для розв'язки цієї справи. Президент Р. Реґен виявив, що найкращий спосіб допомогти бідним американцям є дбати про добрий розвиток економіки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Проти панування меншини

Скасування невільництва в Америці за Абрагама Лінколна і всі пізніші закони про расову рівність в ЗСА, підтримані життєвою практикою, не припинили закидів про расову дискримінацію — ані тут, в Америці, ані в широкому світі. У розгляді цієї надзвичайно складної і важкої проблеми треба, в першу чергу, чітко розмежувати уявну дискримінацію, якою займається демагогія, і дійсну, яка все ще покутує в настроях деяких кіл, чи радше одиниць і як спадщина зловісного, сьогодні цілком анахронічного Ку Клакс Клану. Коли в американському Конґресі були вже і є негри, коли негр є в генералиції і в Нйвищому Суді, коли неграми є посадники вже якого десятка американських міст, включно з Чикаґо, вибрані також білими, то нема й мови про расову дискримінацію загалом американського суспільства. Навпаки, можна вже знаходити в поважній американській пресі завваги, які вказують на упревілеювання негрів із шкодою для білих. Примусове перевожування автобусами дітей до далеких шкіл в ім'я „расового вирівняння" у даних школах спричиняло в різних містах різкі протести батьків, які далеко не були расово упереджені. Коли організації негрів в Америці протестували проти скорочування державної програми харчових карток, з яких здебільшого користають кольорові мешканці цієї країни, президент Реґен звернув увагу на народження такого нездорового явища, як торг харчовими картками на чорному ринку.

Це, так мовити, один бік медалі. Другим боком є факт існування в Південно-Африканській Республіці (ПАР) державної системи, опертої на так званому „апартаїді" — себто повному розмежуванні білих і чорних. Голляндці, які розпочали колонізувати Південну Африку від початку ХУІІ сторіччя, вросли в ту країну й почувалися її автохтонами та повели війну проти англійського імперіялізму. У війні „бурів" проти Англії, 1899-1902, виграли англійці, але деколонізація, яка прийшла у висліді Другої світової війни, дала самостійність і Південній Африці, яка від травня 1961 року стала республікою. Проте білі, які виявили справжній сантимент до тієї своєї нової батьківщини, країни поселення своїх батьків з ХУІІ сторіччя, не захотіли ділитися владою з чорними автохтонами, дарма що були завжди у значній меншині. Це та саме злощасна політика апартаїду, яка існує по нинішній день. Ступневі незначні поступки неграм не задовільнили і не задовільняють чорну більшість в Південно-Африканській Республіці: найбільш яскравим доказом тамошньої расової дискримінації є конституційне активне і пасивне виборче право до державного парляменту тільки для дорослих білих.

Кожна акція спричиняє реацію. Скрайній націоналізм панівної білої Національної партії спричинив створення Африканського Національного Конґресу, націоналістичної організації чорних, яка повела боротьбу за повне зрівняння в правах з білими також підпільно-революційними методами. Почалось чергування репресій з боку влади і актів терору з боку негрів. В останніх місяцях-тижнях відносини загострились до такого ступеня, що тамошній уряд проголосив вийнятковий стан, який дав змогу поліції проводити масові репресії без дозволу судових чинників. Південно-африканська державна система „апартаїду" стала від десятків літ міжнародною проблемою. В минулому місяці американська Палата репрезентантів прихилилася до становища Ради Безпеки Об'єднаних Націй і вирішила застосувати проти Південно-Африканської Республіки економічні санкції. Президент Реґен, який натаврував вийнятковий стан в ПАР, противиться економічним санкціям, вважаючи що вони болючіше вдарять по бідному чорному населенню Південної Африки, як по заможному білому. Але Р. Реґен буде в клопоті, коли, повернувшись з літніх ферій, ту ухвалу затвердить також Сенат.

Справа набрала знову міжнародного розголосу, коли в неділю, 4-го серпня ц.р., Папа Іван Павло II, промовляючи на площі св. Петра у Римі до 10,000 зібраних осіб, гостро натаврував „апартаїд" в Південній Африці, заявивши, що він є „проти всякої форми расової дискримінації", яка „перечить гідності кожної створеної Богом людини".

Папа вірогідно проповідуватиме цей свій принцип у сімох африканських країнах, куди він виїхав у 12-денну подорож, вже 27-му з черги, протягом свого кругло семирічного перебування на Апостольському Престолі.

Українське принципове становище сумісне із становищем Папи. У тисячолітній історії України є злощасні періоди, коли імперіялістичні сусіди, захоплюючи владу в Україні, правили там. І по нинішній день один такий сусід править, хоч становить значну етнічну меншість. Москва веде політику національного геноциду в Україні — це щось гіршого, як „апартаїд" в Південно-Африканській Республіці.

Українці в ЗСА, у діяспорі і в самій Україні є за право автохтонів на свою державу.

Юрій Р. Рибак

ДО ПИТАННЯ ГОЛОДУ В АФРИЦІ

Люди доброї волі скоро відгукнулись на вістку про страхіття голоду у Африці. Щедро посипались дари, щоб рятувати ближніх від страхіття неминучої смерти. Яке ж велике розчарування зустріло жертводавців, коли довідались, що частина їхніх пожертв зустрілась із фізичними перепонами.

Перш усього спосіб достави харчів до місця призначення не був задовільний, бо часто доводилося чекати тоннам зерна, вивантаженим з кораблів на сухопутній транспорт. Не зважаючи на наглу потребу допомоги, бюрократія традиційно процвітала по боці доставців, а дуже мала кількість урядів, що одержували допомогу, знала точно, що в даній хвилині потрібно.

Організації, які координують цілу допомогу занепокоєні, що деякі жертводавці харчів роздаватимуть їх на власну руку, вибравши час по жнивах. Очевидно, що час по жнивах може мати дуже поганий вплив на місцевий ринок і знищити продукційну спонуку місцевого рільника у хвилині, коли він потребує набрати сили. Буває і так, що мешканці міст одержали такі великі кількості чужого харчу (пшениця і риж), що не хочуть їсти зерна місцевої продукції. На кожну допомогу треба дивитися як на тимчасове явище, бо ніхто не є в силі постійно давати „щось за ніщо", головно, коли одержуючий з „потреби" робить „чесноту". Африка мусить стати на власні ноги і потребує раціональну розв'язку не лише у площині соціо-економічній, але і внутрішньо-політичного життя.

Французький демограф Альфред Сові вважає, що теперішній природний приріст африканського населення є неймовірний у історії людства. Населення росте п'ять разів скорше ніж Европи і ЗСА, і вдвічі скорше ніж цілого світу! Населення Африки подвоюється кожних двадцять років. Навіть африканські країни з економічним ростом не можуть закрити прірви. У Замбії останній приріст населення був 3.5 відсотка, а аграрна продукція зросла лише на 2.8 відсотка. Цей великий загальний приріст населення можна пояснити традицією, бо в існуючих соціяльних умовинах престиж чоловіка залежить від кількости нащадків. Це має вплив на постійне зменшення поодиноких господарств і їх економічну видайність.

Продукція кількости харчу на мешканця і далі меншає, бо на це діють сили природи. Пустеля загарбує врожайні поля і пасовиська, в чому вина самої ж людини, яка вирубує дерево. Але чим вона має підсилювати огнище для варення харчу?

Чи можна охоронити населення від голоду? Так. І в цьому напрямі є багато поглядів. Африка може охоронити себе від голоду і передбачити час посухи. Треба розбудувати сітку шпихлірів, щоб створити основу для постійних запасів. Очевидно, що ключевий голос мають уряди поодиноких країн, які повинні у тому напрямі заохотити рільників до самоорганізації, а локищо деякі громади є так виснажені, що потребують кілька років зовнішньої допомоги.

Незалежно від кліматичних умов аграрна продукція постійно зменшується, а причиною цього є політичне маневрування африканських урядів, які платять рільникам такі низькі ціни за їхні продукти, що всяка спонука до продукції надвишки завмирає. Уряди роблять це з розмислом, бо бажають задоволити мешканців міст (10 відсотків населення) дешевими харчами. Практично якраз міське населення вирішує, чи уряд виберуть, чи скинуть, а рільниче населення, хоча є абсолютною більшістю, стає меншістю у виборчих рішеннях.

Африканські країни одержали досі великі грошові допомоги, одначе, їх приміщено в інвестиціях, які наглядно доказали, що у випадку голоду не мають значення, головно, коли говорити про магазини, розподіл і доставу дібр.

Буває, що технічна зовнішня допомога, хоч має якнайкращі наміри, не є економічно продуктивною. Кажуть, що часто місцеві уряди радше хотіли б авто, в якому їздять дорадники, ніж їх самих. Наприклад, у самостійній державі Судані є більше чужинецьких „знавців" ніж їх було за часів колонії. На думку деяких спостерігачів, у Африці давніше було менше знавців-дорадників, і було все гаразд (цебто за львівським висловом „шафа грала"). Тепер є багато знавців, величезна допомога, а осяги майже ніякі...

Насувається питання, чи Африка, позбувшись офіційного колоніялізму, не знайшлась у добродійному колоніялізмі?

Ця нова форма колоніялізму менше корисна, бо прямо нищить продукційну спроможність Африки. „Старий" колоніялізм, хоч мав за ціль дати користь материкові, все ж таки будував місцевий економічний потенціял.

У висліді африканські країни повинні далі діставати допомогу для розвитку, одначе, це мусить іти впарі з потребами загалу. Увагу слід звертати на практику, а не на теорію. Пляновники чужих допомогових країн мусять врешті зрозуміти істину, що для більшости чорних африканців рільників незалежність принесла гірші економічні умовини, а що найважливіше, їхні власні брати стали новою пануючою елітою з новими особистими вимогами.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Подвійна платівка хору „Журавлів"

Якось аж дотепер не встигла попасти мені в руки платівка оригінального і симпатичного чоловічого хору з Варшави „Журавлів", ще під керівництвом дириґента Ярослава Полянського, який вже і не править більше цим хором. На ділі, це альбом із двох платівок, прикрашений приємними заставками мистця Р. Глувка з Англії. Видавництво альбому „Хвилі Дністра" з Клівленду замало вклало труду в технічну сторінку награння платівок. З виданням альбому пов'язаний ще й В. Луців з Англії. Цей альбом продається вже давненько в наших крамницях, бо понад два роки (в Ню Йорку в „Сурмі" і „Арці") проте, він і досі не розійшовся ще.

Можливо, що одною з причин мого не зовсім особливого зацікавлення цим альбомом були не цілком приємні чутки про фінансові неполадки, получені з появою обох цих платівок. Кажучи коротко, були поголоски, начебто хористи „Журавлів" не одержали жадної фінансової винагороди за наспівання цих платівок. Такі чутки не є побажаним і додатнім явищем реклями ані в мистецькому, ані в суспільному вимірі. Цієї справи дотепер ніхто і ніде не старався якось вияснити. А друга, либонь, причина слабого продажу альбому — це подвійна платівка. В нас кожний радо заплатить за одну платівку, а іншим разом за другу. Бо купувати обидві платівки разом, виносить нашим людям задорого.

Крім цього, співолюби запитують тут і там про мою думку щодо співу „Журавлів" на цих платівках. Тому годилося б поділитись із зацікавленими враженнями з прослуханих пісень.

Передусім найважливіше — найперше. У нас, у всій діяспорі майже немає чоловічих хорів. Їх всього кілька та їм чомусь і досі не повелося з наспіванням якісних платівок. З України, де існує прекрасна професійна чоловіча капеля, яка виступає і на російських територіях, є спонукана часом ентузіязмом слухачів повторити пісню, — як подає преса, — з-яких сім разів. Перед літами ця Капеля наспівала досконалу, ще монофонічну платівку і на цьому кінець. Кремль у своїм шовінізмі не дозволяє наспівати дальші платівки. Отже залишається єдиний хор „Журавлі", який у досить короткому часі потрапив випустити аж три платівки. Не будемо порівнювати співу „Журавлів" з професійною капелею з України. Проте, хор „Журавлів" — це немов чудовий міст пісні і туги, що сполучує Україну з нашими заморськими громадами в одну духову спосність. В співі „Журавлів", може, навіть і не надто фінезійному і досконалому, є все таки щось невимовно рідне і своє, що прихилює та причаровує до себе.

Візьмім хоч би повторену за першою платівкою цього хору пісню до неповторної пісні Василя Симоненка з музикою П. Майбороди „Виростеш ти, сину". Тут при словах:

„А якщо впадеш ти
на чужому полі,
Прийдуть з України
верби і тополі,

Стануть над тобою —
листям затріпочуть,
Тугою прощання
серце залоскочуть" —

вам мимоволі піде мороз по тілі, навіть як соліст у пісні і не зовсім першорядний. Однак, у хоровому фразуванні є ота безпосередність і проникливість, що зворушує душу. А вже коли спів дійде до вершинного:

„Можна все на світі
вибирати, сину,
Вибрати не можна
тільки батьківщину",

то всю вашу істоту прошиє глибокий струс, скільки разів цю пісню ви і не слухали б. Оце один із найвартісніших співів на платівці. Можна тільки дивуватись, чому так зрідка співають цю пісню (є ще й інша мелодія) наші солісти.

Щоб надати платівці бадьорого початку Я. Полянський розпочинає оцей концерт награння твором власної композиції „Розвеселися", сл. Е. Самохваленка, що звучить гарно. Далі прослухуємо дві чумацькі пісні „Ой, наїхали вози з України" в обр. Дм. Котка й „Ой ходив чумак" в обр. П. Віряьовки. В першій з цих пісень є не цілком корисний додаток у мелодії, що його в Котка не було. А саме, в першій фразі, при слові „з Украї-ни", до тону „-ни" додано тут непотрібний тон уділ. Солісти — бас Я. Юрчак і тенор С. Білянський. Одна з улюблених пісень Шевченка, де слова народні, „Та забіліли сніги" проспівана настроєво. В соліста баса О. Дмитрика гарний голосовий матеріял, що потребує школення; цікаві наголоси в його сольоспіві. „Як на дальнім небосхилі" зі словами і музикою поета Д. Малишка виконано за зразком платівки капелі з України з відрадною легкістю, яка придалася б і іншим деяким пісням „Журавлів". Все таки тут хорове мурмурандо повинно кінчати пісню, а не слова.

На першій платівці маємо ще дві в'язанки чи віночки народних пісень укладу Я. Полянського. В першій почуємо такі відомі і незабутні речі, як серенадове „Сонце низенько", дуже популярне „Бодайся когут знудив", „Там на горі крута вежа" та „Їхав козак за Дунай" із скочним закінчен-

(Закінчення на стор. 3)

Олександер Домбровський

СПОГАДИ ДИТЯЧИХ МРІЙ І МОЛОДЕЧИХ ПОРИВІВ

Наголовок нашої статті характеризує, мабуть, досить вірно мемуарні нариси Володимира Макара („Пройдений шлях", спомини, том І, „Від Бистриці до Бугу, 1911-1929", Торонто, 1983, стор. 456). Географічне тло „Споминів" — Станиславів і надбужанська „вотчина", Сокальщина, звідки походили батьки автора й куди він виїздив на вакації. А хронологічний відтинок мемуарних нарисів міститься між часом коротко перед Першою світовою війною і майже кінцем двадцятих років. Отже, доба воєнної завірюхи, наших Визвольних Змагань, короткого періоду нашої державности й першого десятиліття польської окупації Західньої України, характерної насильством нахабного окупанта та, з другого боку, реакцією українського населення, в даному випадку — нашої ідейної середньошкільної молоді.

Автор описує своє дитинство й згодом гімназійне життя, а в тому й родинні обставини та відносини в бурсі, щиро й реально (часами аж зареально, коли згадує деякі інтимно-родинні моменти); пише не лише „чорнилом", але й кров'ю зболілого сирця. Бідна дитина українського села й круглий сирота, що попав у середовище „великого" міста, терпів зразу несвідомо від накиненого йому обставинами комплексу меншевартости (стор. 281), або переживав понурі хвилини, чи моменти „погідної мелянхолії" (стор. 28, 63). Таке психологічне тло спостерігання явищ, подій і фактів та осіб малим хлопчиною і згодом юнаком з гімназійної лавки не могло залишитися без мінорних рефлексій і більш чи менш суб'єктивної оцінки свого оточення. Немає сумніву в тому, що автор „Споминів" хотів писати лише правду й досить часто може мати рацію у порушуванні тієї чи іншої справи. Сам він від наймолодших літ „налоговий" книголюб, начитаний, ідейний молодий юнак, який відчував глибоко, часто до болю душі, тодішню несправедливість загальнолюдського, соціяльного, а найбільше національного характеру зі сторони безскрупульної політики окупанта у відношенні до нашого народу; був тим сейсмографом, що записував найніжніші порухи людського серця, переповненого глибоким патріотизмом і жертвенною любов'ю до всього, що рідне. В тому аспекті автор заслуговує на симпатії читача його „Споминів". Але те серце й розум, що мають контролювати найінтимніші почування і думки людини, були ще дуже молоді, недосвідчені й тому могли не раз помилитися при клясифікації явищ, подій і фактів та в їх оцінці декого з оточення автора. Таке непорозуміння є можливе, найправдоподібніше, при оцінці катехита отця д-ра Івана Фіґоля (стор. 193-6). Присвячуючи отцеві дещо більше уваги, автор каже, що о. Фіґоль мав „вибуховий холеричний характер". Кожна назагал людина знає, що вибуховий характер має санґвінік, а не холерик. Санґвінік вибухає нагло й скоро минає його гнів. До речі, санґвініки мають звичайно дуже добре серце. Вони скоро „вибухають" і скоро „охолоджуються". Зате холерики довго тримають гнів у собі й „ріжуть поволі", холоднокровно і з премедитацією. Отже, вже в цьому випадку автор помиляється. Кульмінаційною точкою в оповіданні В. Макара є місце, в якому автор згадує, як то о. Фіґоль бив його напівжартом по обстриженій голові довгим ліщиновим прутом за те, що він розсміявся під час того, як згаданий катехит на початку лекції релігії ходив від лавки до лавки й збирав учнівські лепти на якийсь добродійний фонд. Макар сам признає, що удари не були сильні, але „дуже болючі" (?), може якраз тому, бо по обстриженій голові. Звичайно, автор цієї статті тоді там не був і не може сказати нічого конкретного про згадане „побиття". Але на основі мого досвіду (о. д-р Фіґоль був моїм катехитом у головній Академічній гімназії від часу свого приїзду зі Станиславова до Львова 1929 року майже до кінця свого життя 1933 року) ціла та історія „побиття" видається мені просто неймовірною, особливо в цілому контексті взаємовідносин ученика до свого катехита, які я добре пам'ятаю. А я був уже у вищих клясах гімназії й добре пам'ятаю дорогого о. Фіґоля.

Отець Іван Фіґоль, визначний наш катехит-педагог і теолог непересічно академічного формату (професор гомілетики Української Богословської Академії у Львові), залишився у моїй пам'яті як благородна людина, духовник з покликання, щирий українець-патріот і приятель української молоді. І таким я його представив у зредаґованій мною другій частині Ювілейної Книги Української Академічної гімназії у Львові (стор. 118). Пригадую собі дуже добре, як перед святочним здвигом у Львові — Українська Молодь Христові — дехто з наших націоналістичних кіл старався знецінити згаданий здвиг.

(Закінчення на стор. 4)

Андрій Коваль

СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНЦІВ В ПОЛЬЩІ

1

Українська національна меншість в Польщі нагадує льодову гору (айсберг). Понад поверхню життєвого океану вистає тільки невеличка її частина, а величезна більшість потопає в його глибинах. Така ситуація витворилася зараз після 1956 року, коли то державна влада дозволила створити суспільну організацію, яка прибрала офіційну назву Українське Суспільно-Культурне Товарист во (УСКТ). І все, що більш-менш пов'язане з діяльністю цього товариства, являє з себе ту горішню, видиму, невелику частину тієї гори.

Невідоме загальне число українського населення в Польщі. Як правило, вже від десятиліть приймається, що воно міститься в межах 200-300,000 осіб.

Ніхто нічого путнього не вміє сказати про основні демографічні процеси, які відбуваються в тій групі населення, як новонародження, смертність, природний приріст; ніхто не скаже, як виглядає вікова піраміда. Нічого конкретного не можна дізнатися про зміни в наслідок асиміляції чи урбанізації українського населення; нічого про освіченість, розподіл за професіями тощо. Очевидно, не може бути ніякої мови про те, як ті всі процеси бачаться на фоні подібних загальнопольських явищ.

Бувають іноді спроби соціологічних дослідів української проблематики, але вони дуже фрагментаричні і мають наукову вартість не більшу, ніж ворожіння циганки у з заложених карт.

Отож, хотячи говорити про українське населення, треба обмежуватися до даних, що відносяться тільки до діяльности УСКТ. Але й тут не легко, а на деякі питання неможливо дати вичерпну відповідь, бо в УСКТ не збираються ані статистичні дані, ані також не ведуться соціологічно-демографічні досліди, хоч в головному правлінні товариства формально існують різні голоснозву чні комісії. На практиці можна користуватися тільки статистичними даними, що відносяться до організаційно-культурної діяльности товариства, і на їх основі робити висновки.

Що собою являє сьогодні УСКТ?

Актуально товариство нараховує 6500 членів, які належать до 170 гуртків (первинних організацій). Після відновлення в цьому році воєвідських правлінь (зліквідованих за часів Ґерека), організаційна сітка товариства складається з п'яти воєвідських правлінь (Сувалки, Ольштин, Слупськ, Щецін, Лігниця), п'яти міжвоєвідських правлінь (Ельбльонг, Кошалін, Ґожув, Кросно, Перемишль) і одної іншої організаційної клітини, що об'єднує деякі міські гуртки, які не входять в склад воєвідських або міжвоєвідських організацій, як Варшава, Лодзь, Люблин, Познань, Катовиці. На всі 170 гуртків припадає тільки 24 світлиці.

Для порівняння варто подати, що десять років тому, на початку 1975 року, товариство нараховувало майже 5,000 членів, зорганізованих у 176-ти гуртках, які мали всього 15 світлиць. Товариство мало тоді 13 повітових та шість воєвідських правлінь.

Згідно з назвою, основною діяльністю товариства є діяльність культурна, яка зводиться головним чином до художньої самодіяльности.

На сьогодні в товаристві нараховується біля 50 самодіяльних художніх колективів, в тому, між іншим чотири хори, п'ять гуртків пісні і танцю, три танцювальні гуртки та 16 естрадних груп. Вокально-музичні естрадні молодечі колективи від довшого вже часу набрали великої популярности. Виступають вони не тільки на сценах, але також на УСКТ-івських танцювальних забавах, а то й на весіллях, що має також свою позитивну сторону. До естрадних колективів можна зарахувати групу бойків з села Бобровник, що на Ольштинщині. Колектив цей, у склад двох-трьох скрипалів мужчин і чотирьох жінок-співачок, виступає вже понад 10 років і є дуже популярний на УСКТівських естрадах. Цю групу, що прибрала собі назву „Сусідойки", не раз можна було почути і на хвилях польського радіо (також з польською програмою).

Для порівняння цікаво буде знати, що в 1962 році було загально 62 художні колективи, в тому числі 27 хорів, 21 драматичний гурток, дев'ять танцювальних груп і п'ять музичних, а брало в них участь біля 1200 осіб. Дещо пізніше, в 1971 році, нараховувалося загалом 61 художній колектив, в тому числі — 48 музично-вокальних та 13 драматичних.

Для ясности треба сказати, що тоді ще не було естрадних колективів „голосного звучання", які без підсилювачів чуються, як без рук. Вони на сьогодні виразно покращують статистику художнього руху.

Як бачимо, загальне число художніх колективів зменшується та зменшується також кількість гуртків, які культивують традиційні форми художньої самодіяльности (хорово-балетні), а зовсім зникають драматичні гуртки. В цьому проявляється безпосередньо багатолітній брак на штаті в головному правлінні інструкторів до справ хорово-музичних та театральних.

Художні колективи найкраще себе можуть показати на загальнодержавних українських художніх імпрезах, що кількаразово вже міняли свою офіційну назву. Починалися вони як фестиваль, пізніше називали їх „святом пісні і танцю", а останніми часами офіційна назва звучить: „Центральний огляд колективів художньої самодіяльности УСКТ".

Перша така імпреза відбулася в Сяніку в 1967 році і до 1969 року організовано її щорічно. Пізніше з причин, як то кажуть, незалежних від організаторів, фестивалі організовано щодва роки, хоч були поради організувати їх щоп'ять років. Під час воєнного стану дворічна ритмічність була дещо порушена. В цьому році 22-23 червня вже в циклі дворічному відбувся IX огляд по раз другий в дуже гарному амфітеатрі в надбалтійському місті Сопот. В таких імпрезах бере участь приблизно 500 учасників та з'їжджається біля 6000 глядачів практично з цілої Польщі.

Для дітей організується окремі художні збірні імпрези. Актуально нараховується дванадцять дитячих художніх колективів, з вийнятком одного, що діє в Перемишлі, всі вони є на північних понімецьких землях. Найбільш імпозантна дитяча імпреза відбувається щороку в Кошаліні і зветься Центральний огляд дитячих художніх колективів. На ньому буває до 400 дітей. В цьому році відбувся вже XIII огляд у днях 2-3 червня.

(Продовження буде)

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Українські професійні сили збільшуються

У змаганні, щоб бути, щоб живими українськими паростями вростати в чужий нам ґрунт, більш відважні й сильніші в своїх постановах молоді українці здобувають і закріплюють за собою щораз більше професійних становищ в Америці, які, здавалось б, є лише доменою вибранців впливового нашого довкілля.

Д-р М. Левко

У думках і уподобаннях колись молоденького школяра Михаська Левка утверджувалась рішення чимось бути, щось в українській спільноті значити, хоч і домашні, і суспільні обставини життя не були для такого дозрівання надто заохочуючими. З таким Його завзяттям і волею перемагати в житті стрінув я вперше Михаська в „Рідній Школі". Пригадую, ставив він завжди найбільше запитань, і найбільше уділявся процесові вивчання предмету. Закінчуючи „Рідну Школу" матурою, був він відзначений як перший.

Так було й у пластовому гуртку, так було і в усіх навчальних і виховних періодах його професійного і суспільного дозрівання.

Кажеться, що не надто важливим є те, що ми говоримо, важливіше те, що за нас говорять наші діла. Михаськові вчинки на його доволі ще короткому життєвому шляху були все гідними наслідування, притаманні своєю завзятістю і витривалістю, без чого неможлива ніяка перемога і тривалий успіх.

Новий український лікар Михайло Левко народився 20-го листопада 1956 в Єзіорко, Польща, в родині Петра і Степанії Левків, які мають ще доню Данусю. Приїхали вони до ЗСА в 1964 році і поселилися в Джерзі Сити, Н.Дж. Тут Михасько ходив до української католицької школи свв. Петра і Павла, яку закінчив із визначним успіхом. Рівночасно був він учеником „Рідної Школи", яку теж закінчив із визначним успіхом. Середню освіту закінчив в католицькій середній школі свв. Петра і Павла в Джерзі Сити із найвищим відзначенням.

Від 1975-79 років в премедичній програмі студіював біологію в Нюйоркському університеті, отримав ши нагороду декана. Від 1980-83 років студіював медицину в університеті у Мехіко, а в 1983 році був прийнятий до Медичної школи Ратґерського університету в Кемден, Н.Дж., на третій рік навчання.

10-го травня 1985 року осібним прийняттям для своїх рідних, близьких приятелів і знайомих в родинному домі своїх батьків, відзначив він свою градуацію, починаючи вже в цьому році резидентуру в внутрішній медицині у шпиталях Ратґерської Медичної школи в Ню Бранзвику і Прінстоні.

В молодих роках протягом дев'ятьох літ був учнем фортепіянової кляси в Українському Музичному Інституті в Ню Йорку. Також брав лекції гри на бандурі та вивчав українські народні танки при Українському Народному Домі в Джерзі Сиіі.

Належить до Організації Української Молоді — Пласт, і є членом старшо-пластунського курення „Орден Хрестоносців". Разом з батьками є членом 170-го Відділу УНСоюзу, та належить до української католицької церкви в Ню Бранзвіку. Д-р М. Левко живе з батьками в Самерсеті, Н. Дж.

Іван Нинка

Подвійна...

(Закінчення зі стор. 2)

ням „Лучше було не любити". (Припадково нещодавно бачив я американський фільм із 1949 року „Інспектор дженерал", де актор Денні Кей співає цю останню пісню; навіть ламано по-українськи). Друга — це лемківська в'язанка, яку пригадуємо з попередньої платівки; вона мерехтить, як чудове намисто, навіть, як диригент Полянський, співаючи сольо, не робить собі, як соліст, найкращого розголосу.

Приємно було почути пісню Д. Падури в обробці В. Матюка „Ой гоїхав Ревуха", яку дещо в.дмінно, але з казковим успіхом співав Котко зі своїм хором. Пуристи можуть бути проти фортепіянового супроводу в „Над Прутом" Воробкевича, проте, таки приємно почути цю оптимістичнорозмірну буковинську пісню. Тут, як і в інших піснях, акомпаньює хорові першорядна піяністка Анна СалійТуз. Дві невідомі пісні з XVII ст. і самі з цікавіших, в музичному опрацюванні, правдоподібно, Полянського, виконує хор без фортепіянового супроводу ефективно.

Оце — пісні з першої платівки альбому. Друга платівка розпочинається двома релігійними співами: „Отче наш" Вербицького в обр. Людкевича і широковідоме наспівне „Іже херувими" Бортнянського, що звучать вимкново гарно. Тут вельми вибиваються баси своїм глибоким і оксамитним звучанням. Дуже популярні Шевченкові „Думи мої", муз. К. Борнисюка, виведено бездоганно. Не дуже вдалась „Журавлям" відома, проте не легка до виконання, — хоч всі наші чоловічі хори беруться її співати, — пісня О. Нижанківського до слів Федьковича „Гуляли". Тут спів хору не зовсім переконує, головно на початку і наприкінці. Пісня бо складна ритмічно, тонічно й інтерпретаційно. Власне у ній і виринула деяка слабкість у диригуванні Полянського: неспроможність видобути з перших тенорів „форте". Однак, не можна поминути одного блискучого моменту, бо хоч і коротке, проте, найкраще басове сольо „Не піду,братчики,я з вами" було проспіване саме в цій пісні. На жаль, без зазначення імени співака.

На останній сторінці награння чуємо ще раз (був на першій платівці) розмашний „Гайданацький марш" Стеценка, текст Черкасенка, та вперше наспівану „Ревуть, стогнуть гори хвилі", пісню з „Невольника" М. Кропивницького. Та краще вдалась хорові шпарка „Ой, там за Дунаєм". Це радше музична обробка М. Гайворонського, як, за заподанням програми, Д. Авдієвського. В „Думі про Морозенка" замало справжнього Людкевича як у співі, так у фортепіяновому супроводі. Гарно виконав хор пісню братів Лепких, в обр. Кошиця „Журавлі", що являється немов би гимном цієї організації. Безсмертне „Закувала" П. Ніщинського закінчує альбом. Тенор С. Біляньский співає сольо „По синьому морі" — одноразово.

Упокоївся протопресвітер Д. Лещишин

У неділю 28-го липня 1985 року, на 81 році свого життя, упокоївся в Бозі у Клівленді, Огайо, бл. п. протопресвітер Дмитро Лещишин. Поховано покійного 2-го серпня на цвинтарі церкви - пам'ятника в Бавнд Бруку. Останні похоронні відправи відбулися в церкві - пам'ятнику в Бавнд Бруку. Очолив ці відправи Блаженніший Митрополит Мстислав, якому сослужили голова Консисторії митр. протоієрей М. Борисенко, протопресвітер А. Селипина та отці М. Орегон і І.Бручок.

Владика Мстислав прощав Покійного, як свого побратима з війська Української Народної Республіки та горливого священика УПЦеркви, який він віддав майже 45 років, свого життя

Палкий український патріот і щирий величник ідеї автокефалії Української Православної Церкви, покійний о. Дмитро останні роки свого життя був незрячим і перебував у притулку для старших людей Клівленду. Духовну опіку і розраду немічному подавав настоятель катедри св. Володимира в Клівленді о.протопресвітер С. Ганкевич, за що Митрополит висловив йому подяку під час свого останнього слова над домовиною спочилого.

Н.Н.

Ділимося сумною вісткою з Ріднею та Знайомими, що дня 9-го серпня 1985 р. відійшла у Вічність на 81-му році життя наша Найдожча МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

НАДІЯ ВЕРБЯНА

з дому РАТАЛЬСЬКА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — у понеділок, 12-го серпня 1985 р., о год. 9:30 ранку з церкви свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж. на цвинтар св. Духа у Гемптонбурґу, Н. Й.

У глибокому смутку:
син — ІГОР ЧЕРВІНСЬКИЙ з дружиною ТАІССОЮ та тітьми ЮРІЄМ І ХРИСТИНОЮ
свати — НАТАЛІЯ та ВОЛОДИМИР ЗАЛУСЬКІ

З невимовним жалем ділимося сумною вісткою, що дня 3-го серпня 1985 р., після довгої недуги Паркінсон, помер наш дуже Коханий ЧОЛОВІК, БАТЬКО І ДІДО, проживши 81 р.,

бл. п. інж. хемік

Михайло Теодор ШУЛЬ

б. власник фабрики „МІКА", б. директор газівні у Львові, та б. науковий дорадник тез для кандидатів на диплъомованих хеміків в ЗСА.

ПАРАСТАС відбувся в понеділок, 5-го серпня 1985 р., о год. 7-ій веч. в заведенні Насевича при 109 Іст Тейбор Ровд., Філядельфія, Па., ПОХОРОНИ відправилися у вівторок, 6-го серпня 1985 р., о год. 10-ій ранку з української католицької катедри Пренепорочної Діви Марії на Френклин і Паплар вул. у Філядельфії. Тіло бл. п. Покійного було поховане на архидієцезальному українському католицькому цвинтарі Св. Марії в Факс Чейс, Па.

Найглибшим горем прибиті:
РОЖА с. ІМЕЛЬДА — дружина
АНДРІЙ ВОЛОДИМИР РАЙНГОЛЬД — син
АНДРІЙ ВОЛОДИМИР КРИСТІЯН — внук
КСЕНЯ МАРҐАРЕТА ГАЙДІ — внучка
проф. В. МАКСИМОВИЧ (Мюнхен) — кузен
родина ШУЛІВ
родини ЦИМБАЛІВ в ЗСА і в Польщі
родини ПЮРКГАРДТІВ в Німеччині і Канаді
родини ФРІДЕЛЬ
родина в Україні
та численні Колеґи і Друзі по обох сторонах океану

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Друзями з УПА, що в суботу, 27-го липня 1985 р. в Ню Гейвен, Конн., відійшов, передчасно, у Вічність Дорогий нам ЧОЛОВІК, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

Василь Климук — „Олег"

Народжений на Підляшші 1923 р., син покійних Теклі і Луки, та одинокий брат розстріляного нацистами Степана, яких родинний дім був зв'язковим пунктом для груп УПА-Північ. Ветеран Української Повстанської Армії, який перейшов рейдом з України в останній групі, через Польщу, Карпати і Чехо-Словаччину до Баварії в жовтні 1948.

В глибокому смутку:
дружина — ІРИНА з КОВАЛЬЧУКІВ
дочки:
ГАЛЯ ХОМЯК чоловіком ІГОРЕМ в Німеччині
РОКСОЛЯНА КИТАСТА з чоловіком ЮЛЬЯНОМ в Ню Йорку
внучки — ЛАРИСКА і ДАРЦЯ ХОМЯК
теща — МАРІЯ КОВАЛЬЧУК в Австралії
шваґерки:
ОЛЕНА ШЕВЧИК-КОВАЛЬЧУК з родиною в Австралії
АНАСТАЗІЯ КОВАЛЬЧУК-ПИВОВАР з родиною у Венецуелі
Родина ЛЕСЮКІВ в Лорейн, Огайо
Родина ДЕМЯНЧУКІВ в Англії
Родина на Підляшші в Україні

Похоронив Покійного отець протопресвітер Микола Чернявський на українському православному цвинтарі св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж., 31-го липня 1985 р.

В пам'ять Покійного, просимо пересилати пожертви на добродійні цілі.

Виставка Р. Ґіліцінської і концерт учнів УМІ

Дві установи, віддані своєю працею культурі мистецтва — Союз Українок, 28-ий відділ у Нюарку, і Український Музичний Інститут - влаштували в суботу 8-го червня ц.р...в залі Народного Дому в Ірвінгтоні, мистецьку програму Роксоляни Ґіліцінської і концерт визначних учнів УМІ.

Непересічність програми вечора була замовлена тим, що одна із перших учениць УМІ, кляси проф. Таїси Богданської, Роксоляна Ґіліцінська, не тонами музичних творів, а образотворчістю збагатила програму вечора. У вступному слові проф. Т. Богданська згадала початки УМІ та розповіла про багатогранність прикмет Р. Ґіліцінської у світі музи мистецтва, а відлунням слів були кольори образів, що своєю красою і змістом звертали увагу присутніх. Крім виставки образів було ще чимало писанок добірно виконаних Р. Ґіліцінською. Один образ мисткиня подарувала на виграшу. Власницею його пощастило стати союзянці 28-го відділу Любі Єднакій.

Виконавцями в другій частині вечора були визначні учні - піяністи УМІ, кляси проф. Т. Богданської: Адріяна Гельбіґ, Анна Еммер, Надя Дац, Ія Дац, кляси проф. Дарії Каранович Кейт Сампіно, Христя Ґерула, кляси проф. Галі Клим: Меланія Бонакорса, Рома Худьо, Міріям Худьо. Всі учні, а були від першого середнього до другого вищого ступеня - ставились серйозно і віддано до виступу, що було очевидним у дуже гарному виконанні фортепіянових творів. Китицями квітів виявили учні свою вдячність вчителям. Після закінчення присутні за солодким, кавою й чаєм вітали з успіхом молодих піяністів та передавали вислови признання вчителям УМІ. Із почуттям вдоволення відійшли присутні домів, бо свідомість, що наші діти вже у ранніх роках своєї весни прямують у світ краси мистецтва, справляла приємність.

Таїса Богданська

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, під проводом інж. Романа Ракочого, ст., подає до відома, що на літній сезон на Союзівці заплянованi такі турніри:

30-го серпня - 2-го вересня — УСЦАК крайові
14-15-го вересня — Запрошенеий УНС
28-29-го вересня Подвійні гри Пласт
12-13-го жовтня — КЛК.

Спогади...

(Закінчення зі стор. 2)

Ми в клясі на годинах релігії дискутували з о. Фіголем на ту тему й деякі більш загорілі полемізували з о. Фіголем, який усе виказував багато терпеливости й такту під час таких розмов і при помочі персвазій доказував корисність і доцільність такого здвигу не лише в релігійному, але й у національному аспекті. Бо це була в тодішніх обставинах польської займанщини єдина можливість показати свою національну силу — здвиг усієї західньоукраїнської молоді під прапором релігійно-церковного святкування. Інакше поляки були б це ніколи не дозволили. В даному випадку конкордат з Ватиканом накладав їм бодай частинно каганець на їхні шовіністичні подвиги в відношенні до Української Церкви й її акцій. В нашій клясі був один учень, закурічений комуніст, який не крився зі своїм марксистсько-атеїстичним світоглядом. Але о. Фіголь ніколи йому не шкодив, хоча міг це легко зробити. Після конференції професорів у суботу ввечері ми все старалися зустрітися з о. Фіґолем, який відкривав свій записник і говорив кожному з нас, чи даний учень „чистий", чи виказаний з якогось предмету. Отже, поки наші батьки пішли в неділю на конференцію, ми вже знали її вислід. Таким він був і таким залишився у моїй пам'яті — благородний, патріотичний і батьківський отець проф. д-р Іван Фіголь. Паралельне зіставлювання шляхетної особи о. Фіголя з оповіданням Ів. Франка „Отець гуморист" про садиста о. Софрона Телесницького, типового представника передпотопної „педагогії", — це неповажна пародія, напевно, несвідомо подана автором.

Все ж таки, крім згаданих недоліків, „Спомини" В. Макара мають свою мемуарно-психо-педагогічну вартість, особливо для нашої молоді в діяспорі, яка не знає батьківщини й не розуміє повністю тих переживань, що їх мала наша молодь у краю. „Спомини" читаються легко „до подушки", мають деякі „пікантні" вискази та свою виховну вартість при іноді фотографічному змальованні тодішньої ідейної атмосфери молодого українського покоління, зорганізованого в когортах УВО й ОУН, яке переживало втрату короткотривалої української державности та діяло динамічно на фатальні наслідки польської займанщини.

Наша дружня порада шановному авторові, щоб у дальших томах своїх „Споминів" старався бути більш уважним у відношенні до насвітлювання явищ, подій і фактів та подавання оцінки діячів нашого громадського життя, якщо хоче, щоб його „Спомини" мали фактологічну, джерельну вартість для майбутнього історика-дослідника тієї доби. Бо поважна мемуаристика — це також джерело для писання історії.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Нова книжка — Теорія літератури.

Недавно на поличках книгарень появилася нова книжка:„Теорія Літератури". Автор Іван Безпечний, видавництво „ Молода Україна", Торонто, Канада, 1984 рік.

Книжка на 304 сторінках охоплює в коротких уступах усе, від „Загальних понять теорії літератури" до дефініції літературних родів, основ віршування, літературних стилів, жанрів, напрямів тощо, охоплюючи 18 загальних груп, які розроблені на понад 120 заголовків.

Перегортаю книжку. Зі заздрістю...Я кінчала гімназію в Реґенсбурзі в повоєнних часах. Підручників ніяких не було. Мої сини кінчали курси українознавства в Торонто. Подібного підручника не було. Скільки праці, часу, шукань,записувань заощадить книжка проф. Безпечного тим, які потребують щось знати про цей матеріял! Важливе ще й те, що матеріял є ілюстрований прикладами з творів найвидатніших українських письменників та образово пояснює порушувані проблеми.

Автор у вступі каже: „Багато питань з теорії літератури ще й досі не розроблено в такій мірі, щоб дати студентам підручник, який допомагав би їм вивчити складні проблеми теорії літератури. Крім того, інтерес до цих питань вельми великий також серед найрізноматніших кіл нашої еміґрації. Заповнити потребу в цій ділянці і прагне ця книжка"... На кінці книжки автор подає 33 використані літературні джерела.

Автор книги Іван Безпечний народився 1909 року в Україні, закінчив філологічний факультет педагогічного інституту і здобув кваліфікацію викладача української мови та літератури в старших кляс середньої школи. Працював за фахом на посаді викладача української мови та літератури у середній та вищій школах аж до початку Другої світової війни. Після війни автор також викладав українську мову та літературу в українській гімназії в Західній Німеччині. В роках 1948-50 був культурно-освітнім референтом в Реґенсбурзькому таборі. Прибувши до Канади, не зміг він працювати за своїм педагогічним фахом, проте увесь вільний від праці час збагачував своє знання українського літературознавства. Як наслідок своєї довголітньої праці — маємо щастя мати в руках його „Теорію Літератури".

Оксана Бризгун - Соколик

29 ЧЛЕНІВ ГРУПИ американських активістів миру, що їх захопили повстанці в Нікараґуа звільнено після 29 годин. Вони вже є в дорозі до міста Ель Кастілльо над рікою Сан Хуан по стороні Нікараґуа.